

Udskriftsdato: fredag den 12. juni 2026

2025/1 BSF 26 (Gældende)

Forslag til folketingsbeslutning om lavere moms på fødevarer og styrket forbrugerbeskyttelse

Ministerium: Folketinget

Fremsat den 7. november 2025 af Pelle Dragsted (EL), Peder Hvelplund (EL), Rosa Lund (EL), Trine Pertou Mach (EL), Søren Egge Rasmussen (EL), Leila Stockmarr (EL), Søren Søndergaard (EL), Victoria Velasquez (EL) og Mai Villadsen (EL)

Forslag til folketingsbeslutning

om lavere moms på fødevarer og styrket forbrugerbeskyttelse

Folketinget pålægger regeringen at fremsætte lovforslag i dette folketingsår, der

1. halverer momsen på alle fødevarer (momssatsen sænkes til 12 pct.) og fjerner momsen på frugt og grønt (momssatsen sænkes til 0 pct.),
2. indfører en styrket indsats mod urimelig prissætning og spekulation i fødevarerbranchen ved at
  - a) forbyde urimelig prissætning og pålægge mærkningspligt ved såkaldt shrinkflation og ved prisstigninger på over 10 pct., f.eks. inden for de 2 seneste år,
  - b) oprette en national enhed for forbrugerbeskyttelse og bekæmpelse af unfair priser og
  - c) tage initiativ til forhandling af frivillige brancheaftaler om prissænkninger på basale fødevarer og
3. sikrer finansiering af momsnedsettelse gennem progressiv beskatning af store formuer og skat på overnormal profit, således at
  - a) der indføres en skat på overnormal profit defineret som den del af selskabers egenkapitalforrentning, der overstiger 15 pct., og
  - b) der indføres en formueskat på 1 pct. af formuer over 35 mio. kr.

Bemærkninger til forslaget

Danmark er rigere end nogensinde, men mange borgere oplever stigende økonomisk pres. På blot 5 år er fødevarerpriserne steget med ca. 30 pct. (»Priserne på mad er næsten steget med 30 procent«, TV2.dk, den 10. juni 2025). Den høje inflation på basale dagligvarer har særlig ramt mennesker med lave og almindelige indkomster, og folk, som modtager seniorpension, førtidspension og andre overførselsindkomster, mærker fortsat en markant forringelse af købekraften (»Lønmodtagerne har indhentet tabt købekraft – modtagere af overførselsindkomster må vente til 2029«, Jesper Kühl, Rockwool Fondens Analyseenhed, 2025).

Danmark har samtidig en af Europas højeste momssatser på fødevarer på 25 pct., hvilket gør fødevareremomsen til en ulighedsskabende afgift. De laveste indkomster betaler relativt mest, fordi de bruger størstedelen af deres indkomst på basale varer, herunder fødevarer.

Forslaget har derfor to hovedformål:

1. At sænke de daglige leveomkostninger for almindelige borgere ved at reducere momsen på fødevarer og skabe incitament til sundere forbrug af frugt og grønt.
2. At beskytte forbrugerne mod urimelige prisstigninger og spekulation gennem styrket regulering og gennemsigtighed i fødevarerbranchen.

De seneste års prisstigninger kan kun delvis forklares med stigende lønninger, energi- og råvarepriser. Internationale analyser viser, at mange store selskaber har øget deres profitmarginer betydeligt i årene, hvor der har været inflation (»The Profit-price Spiral in Food and Energy: Analysis and Toolbox to fight Inflation«, Thomas Rabenstiner m.fl., Policy Study, april 2025). I Danmark er fødevarermarkedet også præget af høj koncentration, hvor få store selskaber dominerer de respektive markeder. Få store selskaber har derfor såkaldt markedsmagt og kan fastsætte priser med begrænset konkurrence. Dette kan medvirke, til at priserne øges på bekostning af forbrugerne. Derfor er der behov for at beskytte forbrugerne og indføre en styrket indsats mod urimelig prissætning og spekulation i fødevarerbranchen.

Danmark har brug for en strengere lovgivning mod ågerpriser, der skal sikre, at producenter og dagligvarekæder ikke misbruger f.eks. kriser eller pandemier til at presse priserne unødigt op. Samtidig skal der ligesom i Frankrig kræves mærkning, når producenter gør indpakninger mindre for at hæve kiloprisen – såkaldt shrinkflation. Dertil skal varer mærkes, når priserne er steget mere end 10 pct., f.eks. inden for de 2 seneste år.

Der er behov for et vedvarende fokus på prisudviklingen for basale og nødvendige varer som f.eks. fødevarer. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen er på vej med en analyse af udviklingen i fødevarerpriserne, men der er behov for et mere dybdegående og vedvarende fokus fra myndighederne. Derfor foreslås det, at der oprettes en national enhed for forbrugerbeskyttelse og bekæmpelse af unfair priser. Enhedens opgave – foruden at sikre en kulegravning af danske fødevarerpriser, som skal identificere, hvem der profiterer på de stigende priser – vil f.eks. være at udføre løbende overvågning af profitmarginerne i erhvervslivet for at kunne reagere på profitter, der har baggrund i urimelig prissætning.

Den nye enhed skal dertil straks tage initiativ til at indkalde fødevarer- og detailbranchen til forhandlinger om frivillige aftaler, der sænker priserne på de mest basale fødevarer. Myndighederne skal kommunikere tydeligt til borgerne om, hvilke selskaber der ikke ønsker at indgå i brancheaftalerne, så borgerne kan træffe deres forbrugsvalg på en oplyst baggrund. Dertil foreslås, at den nye enhed opretter og drifter en offentlig prisportal, som hver måned offentliggør en liste over de billigste og dyreste detailhandlere vedrørende prisen på en standardindkøbskurv med de mest basale fødevarer.

Økonomi

Nedsættelse af momsen til 0 pct. på frugt og grønt og til 12 pct. på øvrige fødevarer vil medføre et årligt mindreprovenu på ca. 16,8 mia. kr. (2025-niveau) (Skatteudvalget, alm. del – svar på spørgsmål

376, folketingsåret 2024-25). Den nationale enhed for forbrugerbeskyttelse og bekæmpelse af unfair priser skønnes at medføre begrænsede merudgifter for staten, som kan afholdes inden for rammen af nedenstående finansiering.

Forslaget finansieres ved progressiv beskatning, hvor der indføres

- en formueskat på 1 pct. af formuer over 35 mio. kr., hvilket medfører et merprovenu på ca. 9,5 mia. kr. årligt (2025-niveau) (Skatteudvalget, alm. del – svar på spørgsmål 167, folketingsåret 2024-25) og
- skat på overnormal profit defineret som den del af selskabers egenkapitalforrentning, der overstiger 15 pct., og den beskattes med en skattesats på 10 pct., hvilket medfører et merprovenu på ca. 8 mia. kr. (2025-niveau) (Skatteudvalget, alm. del – svar på spørgsmål 196, folketingsåret 2024-25).

I perioden, frem mod at differentieret moms kan blive indført, skal merprovenuet fra formueskatten og skatten på overnormal profit afsættes til at kompensere personer med små og almindelige indkomster, som det kendes fra den grønne check.

Skriftlig fremsættelse

Pelle Dragsted (EL):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om lavere moms på fødevarer og styrket forbrugerbeskyttelse.

(Beslutningsforslag nr. B 26)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.